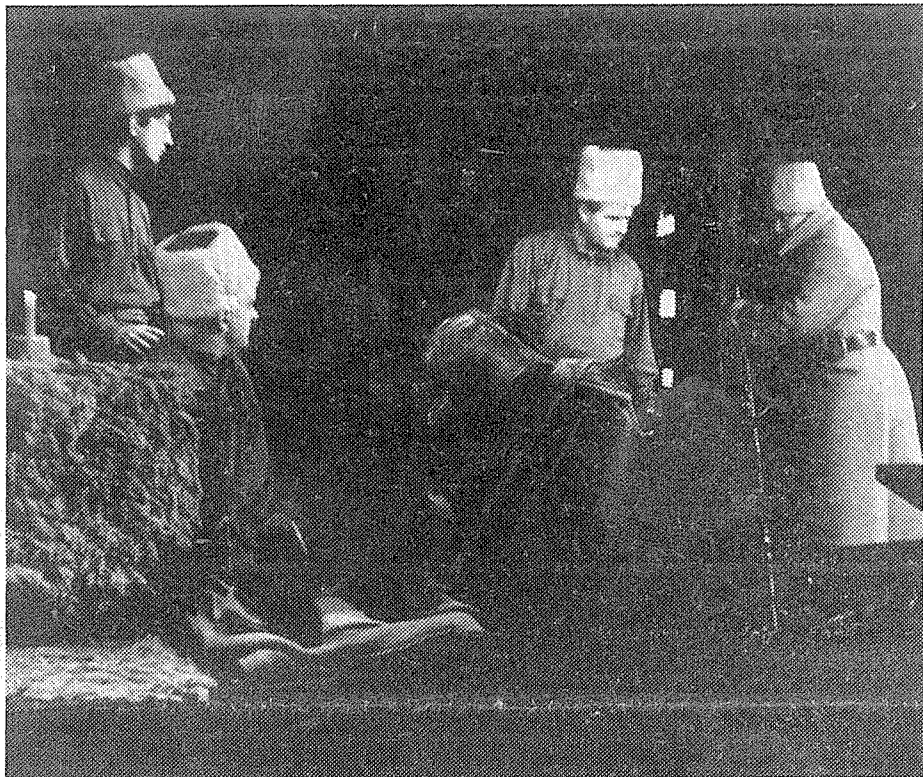

26 ks

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

LISTOPAD 1968

Co k tomu dodat? Za sebe, že jsem hrdý, že mám za přítele tak znamenitého umělce a zlatého člověka a milého a dobrého kamaráda. Snad ještě také to, že jeden z hranických občanů, který po představení již nemohl, jak si přál vyjádřit osobně nemocnému a unavenému umělci svůj obdiv, napsal mu alespoň na malý proužek papíru: „Mistře Vojto, jsem šťasten, že jste poctil návštěvou naše město.“ Dobře to onen občan napsal. Za nás za všechny a za všechny občany města Hranice.

Václav ŠKAPA

■ Dvě představení „Noci na Karlštejně“.

Nezapomněli jsme na mládež

Kromě tří významných představení, z bohatého odkazu české dramatické literatury, která připravil JKP v Hranicích k 50. výročí naší samostatnosti, nezapomněl ve svém dramaturgickém plánování i na mládež. Již delší dobu je ve spojení ze skupinou členů naší státní scény v Ostravě, kteří připravují jednu z nejznamenitějších her naší dramatické literatury, a to půvabnou hříčku Jaroslava Vrchlického: „NOC NA KARLŠTEJNĚ“. Proč je tato hra maximálně vhodná právě k našemu významnému výročí? Především proto, že nás zavádí do slavné minulosti našeho národa, do doby panování Otce vlasti — císaře a krále Karla IV., že ukazuje jeho vřelý poměr k našemu národu. Jsme přesvědčeni, že hranická mládež uvítá uvedení této hry s povděkem a současně vyslovujeme uspokojení nad tím, že při organizování tohoto představení se spojily ve vzácné jednotě lidosprávné orgány, ředitelství všech škol v Hranicích s Jednotným klubem pracujících. Tato dobrá spolupráce přinese jistě kýžený výsledek v zaplněných hledištích na obě představení, a to v 11 hod. a ve 14 hod. ve středu 27. listopadu v sále JKP. „Noc na Karlštejně“ je uvedena režijně šéfem činohry Státního divadla v Ostravě Radimem Kovalem, nositelem vyznamenání „Za vynikající práci“ a obsazena předními herci ostravské státní scény v čele se zasloužilou umělkyní Zorou Rozsypalovou. (av)

■ LUT pro ty nejmenší

Plné uznání amatérskému Maňáskovému divadlu JKP

V našem městě pracuje již po několik let soubor dobrovolných pracovníků při Jednotném klubu pracujících v oboru amatérského loutkářství. Vznikl z iniciativy manželů Turkových asi v roce 1963, jeho prvním působištěm byla klubovna ZV ROH na poštovním úřadě, později získal místnosti pro svoji činnost v Městském domě pionýrů a mládeže a začal pravidelně uskutečňovat svá představení po celou sezónu. V té době byla činnost souboru bohatá a pestrá, neboť nezůstával jen u pravidelných představení ve svém sídle, ale zajížděl i do okolních obcí nebo vystupoval při nejručnějších příležitostech a besídkách pro děti, které organizovaly některé podniky nebo školy. Dokonce pořádal v zimním období tradiční maškarní karnevaly pro děti.

Protože provozní podmínky pro maňáskový soubor s takovou činností byly v Městském domě pionýrů a mládeže velmi stísněné a konec konců Dům pionýrů potřeboval místnosti pro vlastní činnost, rozhodl se Jednotný klub pracujících umístit tento soubor ve své budově na Leninově ulici (Tunel), kam od letošní sezóny soustřeďuje veškerou činnost pro mládež. Po dohodě s místní organizací Junáka, která našla své útočiště také v této budově, byly provedeny určité úpra-

vy jeviště, aby naprosto vyhovovalo potřebám loutkářů. Bylo potřeba vyhloubit šachtu pod jevištěm (loutkářsky „vanu“), což úplně provedli junáci a další úpravy se pak ujali členové souboru zcela brigádnicky. Dá se tedy říci, že hraničtí nejmenší diváci mají své divadlo ve středu města, a že maňáskový soubor má zajištěny potřebné podmínky pro svou další zásluhou činnost a umělecký růst.

A že jejich činnost bude ještě kvalitnější a bohatější než v předcházejícím období o tom svědčí skutečnost, že soubor připravil pro letošní sezónu předplatitelský cyklus her pro své diváky, na který JKP zajistil předplatitele i z okolních obcí. Zahajovací představení se konalo v neděli 13. října t. r. a soubor nezůstává jen u představení pro předplatitele, ale připravuje představení i mimo předplatné, tak jak tomu bylo v neděli 13. října.

Věříme, že tento velmi činný a snad nejskromnější soubor — Maňáskové divadlo LUI jednotného klubu pracujících v Hranicích, najde ocenění nejen u svých malých diváků, ale také u hranické veřejnosti a u jejich představitelů, neboť jeho činnost, navazující na starou, velmi dobrou úroveň českého loutkářství, je pro našeho nejmenšího diváka nanejvýš nutná.

Eva HORÁKOVÁ

Fejeton o věci vážné

Pravda o LUT v JKP

Snad mi laskavý čtenář promine, když napíšu o věci vážné kursivou. Vždyt již klasikové naši žurnalistiky používali s oblibou kursivy, tohoto něžného tiskárenského písma a ve svých slavných podčárnicích formou více méně vtipnou psali o věcech vážných, svízelných a nesnadných. Vzpomeňme jen Jana Nerudu, jak se vypořádával s problémem zdánlivě jednoduchým ve fejetonu „Kam s ním?“, připomeňme si mistrovské kursivy Karla Čapka, třeba tu, jak dostával neustále vřhřázné anonymní dopisy, překypující urážkami a silnými slovy a jak pak zapracoval zákon schválnosti a adresát svým bystrým okem poznal anonyma podle jeho výrazného písma právě v tom okamžiku, když svůj další výplod špíny a kalu svěřoval poštovní schránce. Anonym byl směšně nedomrlý a neduživý mužíček, který si tak siláckými slovy vyrovnával svůj oprávněný komplex méněcennosti.

Pisatel není ovšem ani Nerudou, tím méně Čapkem a budiž mu to čtenářem prominuto. Autor dokonce laskavého čtenáře poprosí, aby poněkud nechal rozbujet svou fantasií. Představ si tedy milý čtenáři, že se nacházíš v prostorách zámku, právě ve chvíli, kdy se vznešená společnost baví v přestávce „Zámeckého nocturna“. Obklopena nezbytnými pochlebníky, stává se středem společnosti významná skupinka, která se baví — o čem jiném než o hostiteli — o zámeckém pánu. „Víte, to je všechno hezké, že náš zámecký pán zve do našeho staroslavného města všeliké proslavené kumštýře ze všech markrabství, ale když on na druhé straně nepřeje našim fotoamatérům.“ „Psst“, pravila na to druhá dáma, „zámecký pán přichází a program znovu začíná.“ A tak usedly dámy na svá místa, obklopeny svými kavaliry, aby potěšily srdce i duše své všelikými kousky kumštýřskými a hlavně těmi, kterými se vyznamenal kumštýř nad jiné znamenitý z markrabství opavského.

Kouzelný opar „Zámeckého nocturna“ skončil, hosté se rozešli, zámecký pán zbavil se těsného vypůjčeného kostýmu, propustil 16 spanilých pážat, odložil paruku a šel s oním znamenitým kumštýřem a dalšími přáteli na sklenku vína. Čtenář je zajisté informován, jak to v tom našem staroslavném městě chodí, jistě to také z vlastní zkušenosti velmi dobře zná a tak se asi nepodiví, že na „Růžku“ u sklenky jiskřivého moku červeného se „zámecký pán“ za tepla dozvěděl, jakým je podle mínění jedné paní magistry hřištníkem a ukrutníkem na fotoamatéry. Perlivé víno už mu ten večer nechutnalo. Pro „zámeckého pána“, taktó autora

těchto řádků, pak nastaly dny všední s všelikými starostmi. Na příklad s hudebníky. O těch je známo, že vždycky prosadí svou. Nevěříte? Tak Vám posloužím jednou pravdivou historikou. Slavný a velmi plodný hudební skladatel Josef Haydn se ve své době bohužel neužíval jen svou tvůrčí práci a tak byl nouzí donucen, aby přijal místo dirigenta zámeckého orchestru u jednoho hudbymilovného feudála. Onen osvicený muž s modrou krví zval na své sídlo stále nové a nové vzácné hosty a tak zámecký orchestr i se svým slavným dirigentem byl neustále v permanenci. Všichni muzikusi toužili po svých rodinách, po dovolené. Hudbymilovný feudál byl neoblomný: vznešené panstvo nemůže zůstat bez duševní stravy. A tak Moestro Haydn přišel na geniální nápad. „Horkou jehlou“, takřka přes noc napsal svou slavnou „Symfonii na odchodnou“, kterou dnešní filharmonikové tak neuctivě zvou „svíčková“. Nelekejte se, nemá to nic společného s pečením, ale se svíčkami, které vytvářejí při interpretaci zmíněné symfonie neopakovatelné potřebnou atmosféru a kouzlo. Pokud laskavému čtenáři (ač v to nedoufám) ušel tento hudební zážitek, tak pro osvěžení paměti připomínám, že geniální Haydn napsal dílo tak, že postupně končí svůj part jednotliví hráči symfonického tělesa a po své poslední notě zhasnou svícen na svém pultě a tiše odejdou z koncertního pódia. Na konec zůstává na pódiu jen primárius, ale i ten končí, odchází, pódium ještě přesycené krásou tónů, zůstává ve tmě a prázdné. Byla to tenkrát slavná premiéra a co hlavního, osvicený, hudbymilovný feudál pochopil, pochopilo také vznešené panstvo a hudebníci dosáhli svého — dostali dovolenou. Budíž mi prominut tento malý výlet do hudební historie, ale chtěl jsem jen dokázat, že hudebníci zpravidla dosáhnou svého. I dnes - jen formy se změnily. K uskutečnění záměrů stačí, když jedna zkušenější, ostřílenější a starší skupina hudebníků se snaží znemožnit svým mladším nezkušenějším kolegům ochutnat slast pollesku druhého veřejného vystoupení, prostě tím, že jeden z členů těch starších dá neoprávněný příkaz k uzamčení místnosti, v níž jsou k vystoupení těch mladých potřebné technické náležitosti. Na štěstí všechno tenkrát dobře dopadlo a ti mladí mohli, třeba s hodinovým zpožděním, muzicírovat k nemalé potěše přeplněného sálu, jehož návštěvnický věkový průměr je 17 - 18 let. Když právě před těmito 17 - 18 lety začínali ti starší, měli rovněž své počtené a nadšené obecenstvo. Kde se nyní to obecenstvo ztratilo? Inu, je o těch 17 - 18 let starší, někteří snad v papučích vysešávají u televizorů, některým by snad vadilo při tanci La bostely trochu bříško a mnozí se zcela určitě rozčilují, když mají v neděli své nyní již 17leté dceři dát 5 Kčs na vstupné na ten - podle jejich mínění - bláznivý bít. Inu přátelé, za těch 17 - 18 let se změnili lidé i móda. Ale co to má společného s LUT v JKP? Má, určitě má! Zatím co těm starším se kdysi zakoupily nástroje, poslali se na zahraniční zájezd, dokonce dostali krásné kvalitní oblekové uniformy, ti mladí nadšenci nástroje nedostali, nyní je mohl JKP vybavit jen košilemi. A mladí hrají, každou neděli si zoufale půjčují se všech stran nástroje, zesilovače, mikrofony, bedny a doslova pláčou, když se jim to nedaří. Před několika týdny úspěšně absolvovali přehrávky a hned ze startu na 60% kvalifikace. Vzpomínáte si Vy starší na Vaše začátky, kdy u Vás těch % hodnocení bylo podstatně méně? Ale vraťme se k LUT v JKP, kde ještě před několika nedělemi beatový soubor nebyl a nyní, byť s nemalými obtížemi, pracuje, žije.

Dovolte mi ocitovat větu se zápisu schůze MěstV NF v Hranicích: „JKP by měl věnovat větší pozornost ochotnické kulturní činnosti než dosud“. Z jiných pramenů je slyšet dokonce hlasy, že LUT je v JKP potlačována. Není případ beatníků důkazem, že JKP věnuje pozornost LUT, nevyvrací tvrzení, že JKP LUT nepotlačuje? A co hlavního: ještě před 6 týdny tento soubor neexistoval, dnes mají mladí hudebníci za sebou již úspěšnou přehrávku.

Jiný příklad: Maňáskové divadlo JKP. V předchozím článku jsou informace o značném vylepšení podmínek divadélka a o záslužném jeho činnosti. Má nebo nemá JKP vztah k této záslužné amatérské činnosti?

Další příklad. JKP uskutečnil na začátku tohoto roku celookresní zpěváckou soutěž „Hledáme mladé talenty“. A výsledek? V této amatérské soutěži, díky iniciativě kulturních organizátorů v JKP, bylo objeveno několik talentovaných pěveckých nadějí v oboru tanečních písní jako je 15letá Dana Palová, v divadle písniček sklízí úspěchy Zdena Pavelková a o hranického Goita — Pavla Nepalu se vede tuhý boj, s kterou kapelou má vlastně zpívat — s orchestrem J. Jiříčka, s Divadlem písniček nebo s beatem.

Má nebo nemá JKP zásluhu na objevu těchto jmenovaných talentů a dalších, o nichž ještě před půl rokem nikdo nevěděl?

Ruku na srdce, má nebo nemá JKP zásluhu na vzniku dalšího souboru LUT — Divadla písniček? Jenom pohled na evidenční kartu dokazuje, že JKP vybavil ze svých skromných prostředků Divadlo písniček částkou téměř desetitisícovou.

Fotografický kroužek JKP rozeslal 12. ledna t. r. na četné instituce a organizace písemnou zprávu, že se uvádí do klidu. Je třeba ocenit úspěchy tohoto starého kroužku, který sám sebe uvedl do klidu, ale je třeba také konstatovat, že kroužek nežil s potřebami JKP a za celou dobu své mnohaleté aktivity nedodal o činnosti JKP do jeho archivu ani jediný obrázek! ! ! „Le roi est mort, vive le roi!“ Ten nový kroužek dovedl za velmi krátkou dobu své působnosti dokumentárně zachytit pulzující, vzrušený život našich dnů a jeho práci pro JKP je třeba z tohoto hlediska výrazně ocenit.

Před půl rokem ještě neexistoval při JKP Klub sběratelů kuriozit. Dnes je pod střechou a ochrannými křídly JKP a úspěšně vyvíjí činnost.

Mohl bych pokračovat dále, psát o pěveckém sboru Jurik, který si před několika dny odnesl z pokladny JKP téměř 3.000 Kčs zaslouženého honoráře za své koncerty a tuto částku hodlá použít k dalšímu rozvoji tělesa. Bylo by nespravedlivé nezminít se o tom, že JKP navrhl Jurika na odměnu krajskou cenou KOR, bylo by v této atmosféře, kdy se JKP vytýká nedobrý vztah k LUT, nemístnou skromností nekonstatovat, že JKP dal podnět k společné práci pěveckých sborů Jurik a Foester z Lipníka n.B., aby spojenými silami mohly oba sbory realizovat chrámový koncert, který je také v dramaturgickém plánu předplatitelské skupiny C-barva žlutá.

Domnívám se, že někteří z laskavých čtenářů všechna tato fakta neznali, nám dokonce dojem, že v úplnosti neznali tato fakta především kritikové, tou paní magistrou tenkrát na zámeckém nádvoří počínajíc. Autor se může mýlit, ale má dojem, že zdrojem informací pro úsudek, že v JKP není dobrý poměr k LUT, jsou spíše ti, kdož se při své činnosti již neopírají o zájem diváckého zájmu. Uvedu konkrétní příklad. Uroveň tanečního orchestru J. Jiříčka je velmi dobrá, velmi si ji vážím, ostatně orchestr posbíral vavříny ze všech možných přehlídek, stejně dobré kvality je součástí orchestru J. Jiříčka — orchestr Divadla písniček, který hrál v letošním dubnu k tanci v JKP. Návštěva? 25, slovy dvacetpět diváků, mnozí další odešli od pokladny s poznámkou, že chtějí jiný žánr taneční muziky. Vyhovělo se těm požadavkům. Návštěva! Téměř 300 diváků, sál JKP praskal ve švech. Není snad třeba dodávat, že v JKP je třeba v současné době uvažovat také ekonomicky.

Pravda, není v JKP činnost LUT rozvinuta ještě v mnohostranné rozmanitosti. Autor prožil řadu nejkrásnějších let svého života v divadle a nemusí ani dodávat, že lidovým divadelníkům fandí. I když po celou řadu let nepracují již v JKP lidoví divadelníci, byla na začátku letošního roku vykřesána jiskřička pro oživení tohoto souboru. Byla vybrána hra nár. umělce Fr. Šrámka „Měsíc nad řekou“, režisér Alois Klípec, který s autorem absolvoval letos v březnu krátké internátní školení rozdělil role, s tím, že se začne zkoušet po prázdninách. Přišel však 21. srpen a k svolání zkoušky prozatím nedošlo. Zatím se přihlásil k spolupráci zkušený divadelník, nový ředitel SVVŠ s. Kubiček. Není snad třeba dodávat, že až se

dramatický soubor JKP probudí, nebude jeho činnosti bránit, ale s velkou radostí mu dá zelenou.

Bylo by nespravedlivé, nezmínit se o dechové hudbě R. Klivara, s poznámkou, že zásluhy JKP o její činnost jsou minimální již proto, že soubor existuje již téměř padesát let. Budiž mi však dovoleno vyslovit názor, že k blížícímu se 800. výročí města Hranic je zde znamenitá příležitost pro lidosprávní orgán odměnit hudbu i jejího dirigenta, který oslavuje 70 let plodného života a 50 let nepřetržitého vedení hranické dechovky.

Možná, že jsem i shovívavého čtenáře unavil spoustou tolika faktů. Nesmrtelný Shakespeare by řekl: „Jsou to jenom slova, slova...“

Doba však vyžaduje činy. Autor by byl tedy rád, aby se čtenář na jaře příštího roku proměnil v návštěvníka a přišel na plánovaný večer na zámeckém nádvoří, aby se mu tam představily v činnosti soubory LUT. Nerad to připomínám, ale k podobnému večeru již jednou došlo. Z pozvaných více než 150 osob - funkcionářských, hospodářských a vojenských špiček města Hranic - jich na onen večer v prosinci minulého roku přišlo něco málo přes dvacet, někteří během programu odešli a tak pro zbylých 14 diváků účinkovalo celkem 110, slovy stodeset členů LUT JKP! Opravdu nerad to připomínám a vyslovuji přesvědčení, že dnes by se něco podobného nemohlo stát. Vždyť prosinec 1967 je před lednem 1968 a po lednu, jak známo, se mnohé změnilo.

Především bych rád pozval na onen plánovaný večer na zámeckém nádvoří všechny dřívější i nyníjší kritiky, aby se na vlastní oči přesvědčili, jak to s LUT v JKP vlastně je. Na toto vzájemné setkání v kouzelném prostředí zámku se těší všichni příští účinkující, chvályhodně se využívající v lidové umělecké tvořivosti v JKP, na toto setkání s diváky a kritiky, kteří se tak nejnázorněji přesvědčí, že v JKP se LUT pomáhá, se především také těší

VÁCLAV ŠKAPA

Leoš Janáček v lázních Teplicích nad Bečvou

12. srpna letošního roku uplynulo čtyřicet let od smrti Leoše Janáčka, jednoho z nejvýraznějších představitelů naší moderní hudby. Hovořit o jeho významu ponecháváme povolánějším, chceme však aspoň opožděně připomenout naší veřejnosti málo známou skutečnost, že Leoš Janáček pobýval na léčení v Lázních Teplicích nad Bečvou. Máme to potvrzeno ze tří pramenů:

O Janáčkově léčebném pobytu v Teplicích nad Bečvou se zmiňuje Marie Trkanová v knize „U Janáčků podle vyprávění Marie Stejskalové“ (Panton, Praha 1959), v hudebně historickém oddělení Moravského muzea v Brně existuje několik pohlednic, jež Leoš Janáček psal z Teplic, jeho pobyt tu potvrzuje i hraničká týdeník Hlasy z Pobečví.

Do života Leoše Janáčka hluboce zasáhla smrt jeho dvacetileté dcery Olgy 26. února 1903. M. Trkanová ve zmíněné knize o tom píše: „Naši začali postonávat. Pán měl od Oluščiny smrti pocuchané nervy, ale přemáhal to. Když ho začalo trápit ještě srdce, jel se o prázdninách léčit do Kuthanova sanatoria v Tišnově (1909). A jaký on byl, že bral všechno hurtem, tak i to léčení. Za tři týdny tam spadl o deset kil. Snad by se to bylo klídem zase spravilo, ale milostpaní, která jela na prázdniny do Vídně, dostala tam takový záchvat od žlučových kamenků, že musela jít na operaci... telegrafovali pro pána. Hned přijel. Byl zdrcený. Operace dopadla dobře, ale pána to tak rozrušilo, že když potom z Vídně odjel na Hukvaldy, dostal tam těžký srdeční záchvat. Odjel do Teplic, že se zde bude léčit, ale nepřijali ho, tak se vrátil do Brna...“

Tuto první návštěvu Lázní Teplíc potvrzuje také Janáčkův lístek z 7. srpna 1909, adresovaný paní Zdence. Nájemce lázní Ant. Tebich sice ještě 22. srpna zval Janáčka k příjezdu do Teplíc, že pro něho vždy něco najde, ale Janáček se toho roku zřejmě již do Teplíc nad Bečvou nevrátil.

Rok 1910 byl pro Leoše Janáčka a jeho rodinu rušný. Jak vzpomíná Marie Stejskalová, lékaři nařizovali Janáčkovi pobyt na čerstvém vzduchu, ale málo chůze. Jeho brněnské bydliště však bylo dosti vzdálené od varhanické školy a Janáček musel vždy také stoupat do svahu. Elektrikou zásadně nejezdil, protože byla v německých rukou. Na Janáčkovu žádost se souhlasem Jednoty pro zvelebení církevní hudby na Moravě byl ve dvoře varhanické školy přistavěn domek s ředitelským bytem. „Hodně se naši nastarali, než bylo všechno hotové. Stěhovali jsme se 2. července 1910. Když byl domeček v pořádku, odejel pán do Teplíc na léčení...“ Janáčkův příjezd do lázní potvrzuje i jeho pohlednice z 18. července 1910, na níž píše své manželce Zdence lapidárně: „Jsem tu! Bude to dvojitá kúra. Koupele a nuda. Tvůj Leoš.“ Hranický týdeník Hlasy z Pobečví zaznamenal Janáčkův pobyt v Lázních Teplících poněkud opožděně až 6. srpna 1910. V lázních zůstal Leoš Janáček až do 16. srpna, kdy píše paní Zdence: „Prší tu co jsi odjela!... V neděli jsem už tedy v Brně.“ Marie Stejskalová, která byla u Janáčků hospodyní a zaznamenávala ve svém deníku všechna důležitější data, potvrzuje, že Leoš Janáček se 17. srpna 1910 vrátil domů. Byl to pravděpodobně poslední pobyt našeho slavného hudebního skladatele v Lázních Teplících nad Bečvou, o dalších návštěvách není dokladů. V závěru děkuji dr. Th. Strakové, ředitelce hudebně historického oddělení Moravského muzea v Brně za ochotné poskytnutí údajů o Janáčkově pobytu v Lázních Teplících nad Bečvou.

L. NOVOTNÝ

Velký čin malého divadla

Ve čtvrtek 14. listopadu budou Hranice slavit další významný kulturní svátek. V rámci oslav 50. výročí naší samostatnosti uvede Severomoravské divadlo v Šumperku hru národního umělce Fr. Langra „JÍZDNÍ HLÍDKA“. Umělecký soubor divadla se na tento čestný úkol velmi dlouho poctivě připravoval a výslednicí pečlivé přípravy a uměleckého snažení je představení, o jehož premiéře přinesl deník krajského výboru KSČ v Ostravě „Nová svoboda“ dne 8. října pochvalnou recenzi, kterou přetiskujeme beze změny.

Ulice kolem divadla byly plné parkujících automobilů. Poznávací značky: Brno, Olomouc, Ostrava, Kroměříž. Sem a tam tabulka nezvyklého tvaru: cizí turisté... Kdo nebyl z tohoto města a přijel do divadla těsně před přestavením, nemusel se ptát, kde je divadlo. Směřovali tam takřka všichni, kdo vyšli za chladného podzimního večera domů. Severomoravské divadlo v Šumperku uvádělo v sobotu premiéru Jízdní hlídky národního umělce Františka Langra.

Je to hra, která byla v podivných minulých dvaceti letech na indexu. Cudně o ní mlčely literární studie, věnované jednomu z největších českých dramatiků mezi dvěma válkami, do školních učebnic literatury se nesměl dostat ani její název, při náhodné citaci se zvedaly poděšené prsty: Psst! (pouze jediný muž, Klement Gottwald, si mohl zřejmě v roce 1947 dovolit zmínku, dokonce pochvalnou. V dopise Františku Langrovi, jímž mu jako předseda vlády oznamuje jmenování národním umělcem, říká: „Zvláště vzpomínám Vašich dramatických prací, v nichž jste projevili tolik porozumění pro prostý lid našich předměstí, i „Jízdní hlídky“, která s velkou silou a odvahou nadhodila novým způsobem problém tragické srážky našich legionářů s ruskou revolucí.“) Kolem jízdní hlídky se zkrátka vytvořilo tak podezřelé ticho, že ji každý, kdo ji neznal (a těch byla, zejména mezi mladšími, většina), považoval za dílo zcela kontrarevoluční, zcela protisovětské.

A zatím se před plným sálem šumperského domu odvíjí prostý příběh, monumentální v tom, jak uměleckou zkratkou zachycuje jeden z nejtragičtějších paradoxů našeho století. Ve hře jsou dvě skupiny vojáků: sedm českých legionářů a sto čtyřicet bolševiků za okny. Ty dvě skupiny po sobě střílejí, krutě se zraňují, umírají. A přitom (jak vyplývá zejména ze scény s bolševickým komandírem Tajožným) jsou to všechno lidé, mající tytéž zájmy, tytéž tužby, tytéž představy o svobodném, sociálně spravedlivém životě. Proč se nedáte k nám, ptá se Tajožný (jinak také zvaný „Bič“). Vždyť jste stejní jako my. — A proč tedy do nás střílíte? — Musíme na začátek nad někým zvítězit, aby mužstvo mělo dobrou náladu. Abychom si ukázali, jak jsme silní.

Boj nepatrné skupinky Čechoslováků v obklíčení je bojem beznadějným. Všichni to vědí. Vědí, že posila, na kterou spoléhali, nepříjde. Brání se jenom proto, že nechcejí zradit to, co je doma, daleko ve vlasti: samostatnost, svobodu. Jeden za druhým umírají. Vlastně docela nesmyslně. „Langrova hra je příspěvkem k usvědčení války z nesmyslnosti, zhovadilosti a absurdnosti, zvláště, když je v ní zneužito malého národa k měření sil mezi velmocemi. Tou tragikou nemožnosti dorozumění tam, kde vlastně není důvodu k nepřátelské nenávisti, přerůstá Langrova hra dobové umístění, a promlouvá dnes především přesvědčivostí skutečného dramatu,“ říká o Jízdní hlídce Josef Träger. Drama končí tím, že pomoc, dávno už neočekávaná, náhle přichází. Přichází ve chvíli, kdy naživu zůstává jeden jediný člen jízdní hlídky — ten nejmladší.

Hostujícímu režiséru Jiřímu Fréharovi se podařilo s pomocí celého kolektivu herců vytvořit veliké představení: realisticky přesvědčivé a současně básnicky symbolické, historicky věrné a současně naléhavě aktuální. Škrty v textu, které provedl, velmi prospěly rytmu hry a její vnitřní dramatickosti — ba zejména v expozici jich mohlo být ještě víc. Herci — zejména Luděk Forétek, Josef Hamáček, Stanislav Bělík a Václav Baur, ale i všichni ostatní — vydali za sebe nepochybně vše, co bylo v jejich silách, přičemž se ukázalo, že toho je překvapivě hodně. Realistická a poetická zároveň byla i scéna Zdeňka Šánského, zvláštní zmínku pak zasluhuje nevtíravé, ale nesmírně promyšlené světlo. Věřme jen, že na všech jevištích, kde budou Šumperští své představení hrát, budou podobné technické podmínky pro výtvarnou složku představení jako na domácích prknech v Šumperku. Severomoravské divadlo totiž hraje většinu svých představení na zájezdech — a těch bude s Jízdní hlídkou zvláště hodně.

Inscenaci Jízdní hlídky, uvedenou v Šumperku v rámci oslav 50. výročí samostatnosti, nutno hodnotit jako vážné slovo v pravou chvíli, jako veliký jevištní čin. O to větší, že je činem zcela malého venkovského divadla. Po zasluzce se na premiéru sjela celá Morava, právem jí věnovali osobní pozornost přední představitelé severomoravského umělec. života, jejichž tváře jsme viděli v hledišti.

Jaromír ŠAVRDA

Věříme, že v Hranicích bude o toto představení zcela mimořádný zájem. Hraje se v předplatitelské skupině A — barva oranžová a zájemci mají k dispozici ještě několik málo vstupenek, které je možno zakoupit v kanceláři JKP denně od 7—15 hodin kromě soboty a neděle.

Družba nejenom kulturní

Tvrzení, že Hranice žijí družbou se sedmdesátitisícovým jugoslávským městem Zenicí, není jistě přehnané. V roce 1965 dojednal hranický občan Václav Holeček, který se však narodil v bratrské Jugoslávii, zahájení této družby na poli sportovním, což se projevilo výměnným zájezdem hranických a zenických kuželkářů.

Tedy se káceli králové na kuželkářské dráze a došlo také k navázání prvních přátelských styků mezi sportovci.

Družba se v následujících letech utěšeně rozvíjela, došlo k utkání zenických a hranických šachistů, košíkářů a odbíjenkářů.

K družbě sportovců se přidali pracující zenického národního podniku Metalno a hranické Sigmy. Začaly se vyměňovat cenné výrobní informace a zkušenosti a ze Zenic do Hranic přišlo na zkušenou hodně pracovníků a stejně tak tomu bylo v Zenici, které hostili vedoucí pracovníky, techniky a další pracující z hranické Sigmy. Přirozeným vývojem dostala se ke slovu nakonec i kultura a po návštěvě delegace ze Zenice letos na jaře, byl jsem v září pozván do Jugoslávie, aby se dojednaly bližší podmínky kulturní družby. Dojmy z pobytu v Jugoslávii jsou překrásné. Tolik péče, starostlivosti, bohatého pohostinství a četných pozorností i překvapení mohou připravit jen Jihoslované. Přijetí předsedou Syndikátu družstevního zenického závodu, poslancem skupštiny obštiny Izudinem Osmanovičem, interview se zástupci tisku a sarajevského rozhlasu a vůbec nejvyšší parnas zážitků — účast na zkoušce monstre estrády, z jejichž čtyř účinkujících souborů, má taneční folkloristický evropskou úroveň a je ověnčen vavříny ze zahraničních turné po Itálii, Holandsku, NSR, Francii a Belgii a má stovky kritik z těchto zemí a všechny hýří superlativy. Tento skvělý soubor má přijet v rámci družby Zenice — Hranice k několika vystoupením do Československa a po těchto vystoupeních by členové umělecké skupiny ze Zenice odjeli do rekreačního střediska na Tesáku, kde by několik dnů lyžovali a sáňkovali — prostě užívali sněhu, který je pro Jugoslávce tak vzácný. Hranický soubor má přijet v červnu do Zenice a uskutečnit rovněž v městě a v okolí několik vystoupení a po nich odjet na krátkou zotavenou k moři do rekreačního střediska závodu Metalno v Omiši, 24 km od Splitu. Při vystoupeních jak jugoslávského, tak našeho souboru bude jugoslávský konferenciér mluvit česky a český zase jihoslovansky, aby se i tímto způsobem manifestovala družba horoucích srdcí československého a jugoslávského přátelství.

-škp-

Pořady Klubu důchodců v měsíci listopadu 1968

Středa 6. listopadu:

Výstavba města Hranic v uplynulých 50 letech a výhledový plán pro další výstavbu. — Hovoří ing. J. Šustek a stavitel V. Vlasák, plk. v. d. — Klubovna, Náspy. — Začátek v 15 hodin.

Středa 13. listopadu:

Barevný-zvukový — film J. K. Tyl: Strakonický dudák. — Sál JKP - TUNEL. — Začátek v 15 hodin.

Neděle 17. listopadu:

Zájezd do Velkého divadla v Olomouci: České jesličky. — Odjezd v 13 hodin od hotelu Brno.

Středa 20. listopadu:

Český humor za posledních 50 let. — Hovoří řed. Městské lidové knihovny J. Jesenská. — Klubovna, Náspy. — Začátek v 15 hodin.

Čtvrtek 21. listopadu:

J. Janošík v hudbě a poezii. Pásmo z lidových písní, pověstí i dramát. — Klubovna, Náspy. — Začátek v 15 hodin.

Středa 27. listopadu:

Tři přání — filmová veselohra. — Sál JKP - Tunel. — Začátek v 15 hodin.

Pořady v měsíci listopadu 1968

- Neděle**
3. listopadu
od 19. do 23. hod.
Sál JKP Hranice
- Akce Klubu mladých - Kaktus.**
V beatovém opojení se SIX-FRIENDS, znamenitou beatovou skupinou vysokoškoláků z Olomouce, po úspěšném uměleckém turné v Jugoslávii Vstupné 6 Kčs. Konferuje Slávek Škapa.
- Sobota**
9. listopadu
od 18. do 22. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
K tanci vám hrají PAUL'S CRARECROUWS a zpívá vám populární zpěvák Pavel NEPALA. Konferuje Slávek Škapa. Vstupné Kčs 5,—.
- Neděle**
10. listopadu
Dům mládeže
Tunel
- V 10 hodin v předplatném skupiny D — barva červená a v 15 hod. mimo předplatné.
N. Gernětová: KAČÁTKO.
M. Dohnalová: NESPOKOJENÝ PEJSEK.
Dvojice pohádek v provedení Maňáskového divadla JKP.
- Neděle**
od 19. do 23. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
Taneční dostaveníčko se SIX FRIENDS. Konferuje Sl. ŠKAPA.
- Čtvrtek**
14. listopadu
v 19.30 hod.
Sál JKP
- III. představení předplatitelského cyklu A — barva oranžová.
Národní umělec František Langer:
JÍZDNÍ HLÍDKA.
Slavnostní představení v rámci oslav 50. výročí samostatnosti ČSSR v provedení Severomoravského divadla a v režii Jiřího Fréhara, j. h.
- Čtvrtek**
14. listopadu
v 19 30 hod.
Kino Oko
- Pořad Filmového klubu při JKP Hranice.
DVĚ SRDCE VE ¾ TAKTU.
Vynikající německý film z roku 1930. V režii Gezi von Bolvaryho. Zfilmovaná slavná vídeňská opereta z uměleckého prostředí.
- Sobota**
16. listopadu
od 18. do 22. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
K tanci vám hrají PAUL'S SCARECROUWS a zpívá vám populární zpěvák Pavel NEPALA.
Konferuje Slávek ŠKAPA. — Vstupné Kčs 5,—.
- Neděle**
17. listopadu
od 19. do 23. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
SIX FRIENDS hraje potřetí.
Konferuje Slávek ŠKAPA. — Vstupné Kčs 6,—.
- Úterý**
19. listopadu
19.30 hod.
Sál JKP
- Představení cyklu B — barva modrá.
VEMTE DÁMU DO ŠANTÁNU aneb U BUCKŮ ZHASLI.
Veselý kabaret s kuplety, popěvky a žertovnými výstupy ze staropražských šantánů v provedení pražské umělecké skupiny režiséra Franty Hanzlíka.

- Středa
20. listopadu
19.30 hod.
Sál LŠU Hranice
- Představení skupiny C — barva žlutá.
Kruh přátel hudby při JKP v Hranicích.
Národní umělec Vítězslav Nezval.
MANON LESCAUT.
Komorní provedení této básnické hry v podání předních členů činohry Divadla Zd. Nejedlého z Opavy.
- Sobota
23. listopadu
od 18 do 22 hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
K tanci vám hrají PAUL'S SCARECROUWS a zpívá populární zpěvák Pavel NEPALA. Konferuje Slávek ŠKAPA. Vstupné Kčs 5,—.
- Neděle
24. listopadu
od 19. do 23. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
Se SIX-FRIENDS se tančí znamenitě. Konferuje Slávek ŠKAPA. Vstupné Kčs 6,—.
- Středa
27. listopadu
Sál JKP
- Slavnostní představení pro školy v rámci oslav 50. výročí samostatnosti Československé republiky.
Začátek prvního představení v 11 hodin.
Začátek druhého představení ve 14 hodin.
Jaroslav Vrchlický „NOC NA KARLŠTEJNĚ.“
V provedení předních členů činohry Státního divadla v Ostravě v čele se zasloužilou umělkyní Zorou Rozsypalovou. Režie — šéf činohry SDO Radim KOVAL, nositel vyznamenání „Za vynikající práci“.
- Středa
27. listopadu
20 hod.
Sál JKP
- IV. představení předplatitelského cyklu A — barva oranžová.
Tirzo de Molina—Julina Tuwin: ZELENÝ CÍL. Minimuzikál o věčné honbě za přeludem, o lásce a nenávisti, o lásce věrné i nevěrné, horoucí, žárlivé, trýznivé, rozkošné, pozemské i nebeské v provedení Slezského divadla Zdeňka Nejedlého v Opavě.
- Čtvrtek
28. listopadu
19.30 hod.
Kino Oko
- Pořad Filmového klubu při JKP Hranice.
VEČER FILMOTÉKY.
- Sobota
30. listopadu
od 18. do 22. hod.
Sál JKP
- Akce klubu mladých - Kaktus.**
K tanci vám hrají PAUL'S SCARECROUWS a zpívá populární zpěvák Pavel NEPALA. Konferuje Slávek ŠKAPA. Vstupné Kčs 5,—.

Předprodej vstupenek na všechny akce v kanceláři JKP denně od 7 hod. do 15 hod., mimo soboty a neděle.

Připravujeme na 11. prosinec. Saul O'Hara: Oženit se, to je vždycky riziko. Detektivní komedie o tom, jak jeden vrah doběhl druhého, o dobrém srdci slečny Doddové a jejich zamilovaných schovankách, o chytrosti dvou mladých mužů a posledním úspěchu inspektora Campbella, zhlédnete v nastudování Severomoravského divadla v Šumperku.

Čtvrté představení předplatitelského cyklu skupiny B — barva modrá.

Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 11.

Odpovědný redaktor: Libuše Sekničková, reg. číslo RM 49. — Cena Kčs 1,—.
Změna pořadů, uvedených v kulturním kalendáři, vyhrazena.